

POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE - TROŠARINE I POSEBNI POREZI

Kraljić, Marieta

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:737883>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE-
TROŠARINE I POSEBNI POREZI**

Mentor:

Prof.dr.sc. Nikolić Nikša

Student:

Marieta Kraljić

Split, rujan, 2020.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. OPĆENITO O TROŠARINSKOM SUSTAVU OPOREZIVANJA	2
2.1. Pojmovno određenje i povijesni razvoj	3
2.2. Značajke trošarinskog oporezivanja	3
2.3. Harmonizacija trošarinskog oporezivanja i trošarinski obveznik	4
3. TROŠARINE U ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE	7
3.1. Općenito o trošarinskom sustavu EU i harmonizaciji trošarina	7
3.2. Trošarine na duhanske prerađevine	7
3.4. Trošarina na naftne derivate	10
3.5. Oporezivanje trošarinama u Hrvatskoj prema zahtjevima EU	12
4. TROŠARINE I POSEBNI POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	13
4.1. Opće karakteristike trošarina i posebnih poreza u RH	13
4.2. Trošarine na duhanske prerađevine i proizvode	13
4.3. Trošarine na alkohol i alkoholna pića.....	15
4.4. Trošarine na naftne derivate	18
4.5. Posebni porezi na automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove	20
4.6. Poseban porez na kavu i bezalkoholna pića	23
4.6.1 Trošarina na kavu.....	23
4.6.2 Trošarina na bezalkoholna pića	24
4.7. Posebni porez na luksuzne proizvode	24
4.8. Prihodi od trošarina i posebnih poreza u RH.....	26
5. ZAKLJUČAK	31
6. LITERATURA	32
7. POPIS TABLICA	33
SAŽETAK.....	34
SUMMARY	35

1. UVOD

Posebni porezi, akcize ili trošarine jedan su od najstarijih poreznih oblika kojima se najčešće oporezuju alkohol, energenti i duhanski proizvodi. Predmet ovog rada su posebni porezi, akcize ili trošarine u Republici Hrvatskoj, njihovo funkcioniranje te značenje i svrha u okviru poreznog sustava Hrvatske i ukupnog gospodarstva. Svrha istraživanja je znanstvenim metodama istražiti trošarine u poreznom sustavu Republike Hrvatske te ocijeniti stope trošarina i način na koji se oporezuju. Cilj je također odgovoriti na pitanje koje osobine imaju dobra na koja se nameću trošarine te detaljno objasniti funkcioniranje i zakone vezane za trošarinski sustav Republike Hrvatske. Razlozi uvođenja trošarina mogu biti fiskalne, socijalne, ekološke, zdravstvene prirode te mnogi drugi. Postoje mnoge prednosti trošarina. Jedna od najvažnijih jest jednostavnost njihovog ubiranja, one obuhvaćaju veliki broj poreznih obveznika i jedan su od najznačajnijih fiskalnih prihoda. Uzimajući u obzir da je tema ovog rada posebni porezi, akcize odnosno trošarine najvećim dijelom rada bit će obuhvaćene upravo trošarine koje su najvažnije i primjenjuju se u Republici Hrvatskoj.

Izrada ovog završnog rada temeljena je na podacima iz sljedećih izvora:

- Stručnih knjiga iz područja javnih financija napisanih od strane autora koji su u svojim djelima obradili i područje posebnih poreza
- Podataka objavljenih na Internet stranicama Ministarstva financija, Porezne uprave i članaka iz područja trošarina objavljenih na Internetu
- Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove; Zakona o posebnom porezu na kavu; Zakona o posebnom porezu na bezalkoholna pića; Zakona o posebnom porezu na luksuzne proizvode; Zakona o trošarinama koji obuhvaća alkohol i alkoholna pića, duhanske proizvode te energente i električnu energiju.

Metode korištene za analizu stručne literature:

- induktivno- deduktivna metoda koja uključuje način zaključivanja iz općih postavki do nekih konkretnih pojedinačnih zaključaka, te zaključivanje o općim sudovima temeljem činjenica,
- sekundarna analiza dostupnih podataka utemeljenih na Zakonu o trošarinama,
- deskriptivna metoda na temelju iskustvenih podataka
- korištenje jednostavnih matematičko- statističkih metoda za prikaz brojeva i iznosa - metoda deskripcije odnosno uporaba jednostavnog opisa ili očitavanja činjenica, i empirijsko potvrđivanje njihovih veza i odnosa.

U uvodnom dijelu rada definirani su problem i cilj rada kao i metode korištene pri izradi rada. U drugom dijelu rada detaljnije su opisane općenite značajke trošarinskog sustava oporezivanja, točnije pojmovno određenje, povijesni razvoj, harmonizacija trošarinskog oporezivanja te pojam trošarinskog obveznika. Treći dio završnog rada pobliže opisuje trošarine u zemljama Europske Unije. Odnosi se na harmonizaciju trošarina zemalja Europske Unije, trošarine na duhanske prerađevine, naftne derivate te uspoređuje trošarine Hrvatske prema zahtjevima Europske Unije. Posljednji, točnije četvrti dio detaljno prikazuje najvažnije vrste posebnih poreza koji su prisutni i koriste se u Republici Hrvatskoj. Slijedi zaključak, literatura, popis tablica te kratak sažetak cjelokupnog rada.

2. OPĆENITO O TROŠARINSKOM SUSTAVU OPOREZIVANJA

2.1. Pojmovno određenje i povijesni razvoj

Posebni porezi, akcize ili trošarine jedan su od najstarijih poreznih oblika. Sam naziv akciza (excise tax) potječe iz 16. stoljeća kada su u Nizozemskoj posebnim porezom koji se nazivao excijsen oporezivani pivo, šećer, sol i alkoholna pića, a pretpostavlja se da riječ potječe od starofrancuske riječi assise (sjednica, odluka, ugovor, namirenje računa ili duga, oporezivanje) (Merriam-Webster, 2002). Primjer Nizozemske ubrzo slijede Njemačka i Engleska (uključujući i engleske kolonije) te ostale europske zemlje. U 19. stoljeću trošarine su bile dio sustava općeg poreza na dobra i usluge koji se od početka 20. stoljeća transformira u opći porez na potrošnju, odnosno od 1960-ih u porez na dodanu vrijednost. Danas su u gotovo svim suvremenim poreznim sustavima uvedeni posebni porezi ili trošarine. Proizvode koji se oporezuju trošarinama možemo svrstati u tri osnovne skupine: alkoholne proizvode, energente i duhanske proizvode, a one se proširuju nizom drugih proizvoda i znatno se razlikuju od države do države. Broj uvedenih trošarina kreće se od samo nekoliko proizvoda pa sve do podugačke liste s više od dvadeset različitih proizvoda: kave, sladoleda, televizora i videoaparata, kućanskih aparata, šibica, upaljača, lososa, šećera, čaja, kozmetičkih proizvoda, električnih žarulja, insekticida, herbicida pa do igračih karata, banana, kakaoa i maslinova ulja. Razlozi uvođenja trošarina brojni su (fiskalni, socijalni, zdravstveni, ekološki). Prednost tih poreza u odnosu prema drugima jest jednostavnost ubiranja, velik broj poreznih obveznika, a jedan su od najznačajnijih fiskalnih prihoda.¹

2.2. Značajke trošarinskog oporezivanja

Sustav trošarinskog oporezivanja se u pravilu temelji na jasnim i jednostavnim kriterijima oporezivanja te podrazumijeva jednostavno ubiranje poreza uz male administrativne troškove i suženi prostor za poreznu evaziju. Također, broj trošarinskih obveznika je relativno malen i te obveznike je lako utvrditi. Osim toga, opći koncept trošarinskog oporezivanja podrazumijeva sustav oporezivanja koji na jednostavno provediv način, uz fiskalne, treba ostvarivati i određene nefiskalne, odnosno opće interese i konkretne javne prohibitke. Ti javni interesi mogu biti,

---

¹ 1 Kuliš D., (2005): Plaćamo li europske trošarine?, Zagreb, Institut za javne financije, str. 5.

primjerice, zaštita i očuvanje okoliša i prirode, zaštita zdravlja i općenito promicanje općih i specifičnih javnozdravstvenih interesa, doprinos stvaranju poticajnog okruženja za ostvarivanja

ušteta u potrošnji (u pravilu skupih i deficitarnih) prirodnih i drugih resursa od posebnog općeg ili strateškog interesa. Također, trošarine se mogu uvesti kako bi se u porezni sustav uvela progresivnost (npr. oporezivanje luksuznih proizvoda koje uglavnom troše pojedinci s visokim dohocima). Predmeti trošarinskog oporezivanja su proizvodi čija je potražnja relativno neelastična (alkohol, duhan, energenti), odnosno uvođenje trošarina i rast cijena tih proizvoda neće bitno utjecati na smanjenje količina njihove potrošnje. Trošarine se najčešće obračunavaju kao jedinični porez, odnosno u apsolutnom iznosu po jedinici mjere proizvoda (npr. kilogramu, hektolitr, komadu i sl.), a u određenim modelima trošarina se može obračunavati u postotku od vrijednosti proizvoda (*ad valorem*) ili mješovito kad se istovremeno primjenjuje jedinični porez i porez *ad valorem* (npr. duhanske prerađevine). U većini država prihodi od trošarina služe za financiranje proračuna središnje države te su i u Republici Hrvatskoj trošarine i posebni porezi prihod državnog proračuna.¹

2.3. Harmonizacija trošarinskog oporezivanja i trošarinski obveznik

Harmonizacija označava usklađivanje fiskalnih sustava dvije ili više država kako bi se uklonile prepreke slobodnom protoku robe i usluga među njima. U sastavu Ministarstva financija Republike Hrvatske postoji Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole, a sastoji se od tri službe. To su služba za metodologiju i standarde, služba za koordinaciju izobrazbe o provjeri kvalitete i služba za međunarodne aktivnosti.² U hrvatskom porezno-pravnom sustavu pojam „trošarine“ se koristi za, na razini Europske unije, harmonizirani sustav trošarinskog oporezivanja (trošarine prilagođene EU zahtjevima), dok se pojam „posebni porezi“ koristi za oblike trošarinskog oporezivanja koji nisu predmet harmonizacije s europskim propisima. Uobičajeno je, međutim, u općem govoru da se pojam „trošarine“ koristi kao generički pojam koji obuhvaća sve oblike trošarinskog neovisno o tome da li su oni harmonizirani na razini Europske unije.

---

¹ www.carina.gov.hr

² www.mfin.hr

Harmoniziranim sustavom trošarinskog oporezivanja obuhvaćeno je oporezivanje:

- alkohola i alkoholnih pića (pivo, vino, ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina, međuproizvodi i etilni alkohol)
- duhanskih prerađevina (cigarete, cigare, cigarilosi, sitno rezani duhan i ostali duhan za pušenje)
- energenata (motorni benzini, plinsko ulje, kerozin, ukapljeni naftni plin, teško loživo ulje, prirodni plin, kruta goriva (ugljen, koks i lignit) i biogoriva)
- električne energije

S druge strane, harmoniziranim sustavom trošarinskog oporezivanja nije obuhvaćeno oporezivanje motornih vozila, za što vrijede posve specifična i osebujna porezna pravila te, također, oporezivanje kave i bezalkoholnih pića. Primjerice, sustav trošarinskog oporezivanja kave i bezalkoholnih pića nije harmoniziran na razini Europske unije te države članice mogu samostalno urediti nacionalno zakonodavstvo u tom području, pri čemu su, međutim, ograničene temeljnim načelima Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Osim toga, Direktiva Vijeća 2008/118/EU od 16. prosinca 2008. godine o općem sustavu trošarina, koja predstavlja temeljni europski propis kojim se uređuje opći okvir trošarinskog oporezivanja, propisuje opća ograničenja u odnosu na mogućnost uvođenja trošarinskog oporezivanja proizvoda koji ne spadaju u harmonizirani sustav trošarinsko oporezivanja.

Tako se navedenom Direktivom određuje da države članice mogu ubirati porez i na proizvode koji nisu trošarinska roba u smislu odredbi te Direktive s time da ubiranje tih poreza pri trgovanju između država članica ne smije uzrokovati formalnosti povezane s prijelazom granice. Također, Direktiva propisuje i da države članice mogu ubirati druge neizravne poreze na trošarinsku robu, ako su ti porezi sukladni poreznim pravilima Zajednice koja se primjenjuju na trošarinu ili porez na dodanu vrijednost, vezano uz utvrđivanje porezne osnovice, izračunavanje poreza, nastanak obveze obračuna i nadzor poreza koji su u pitanju, ali ne uključuju odredbe o oslobođenjima. Upravo zbog toga neharmonizirano trošarinsko oporezivanje kave ne smije, primjerice, uključivati, granične kontrole u užem i širem smislu (pa tako i uvođenje obveze obilježavanja predmeta oporezivanja markicama, dodatne administrativne formalnosti kod unosa robe iz država

članica i sl.), pri čemu takvi posebni porezi općenito moraju biti sukladni poreznim pravilima Europske unije. Zbog toga, također, neharmonizirani trošarinski propisi, između ostaloga, moraju osiguravati poštivanje načela zabrane povrede funkcioniranja unutarnjeg tržišta i prikrivenog ograničavanja trgovine između zemalja članica Europske unije i tržišnog natjecanja (poštivanje načela slobode kretanja roba, usluga, ljudi i kapitala na unutarnjem tržištu) te u cijelosti osiguravati primjenu načela nediskriminacije (jednak tretman domaćih proizvoda i proizvođača i onih iz drugih država članica Europske unije i trećih zemalja) te načelo jednakosti poreznog oblika u odnosu na sve porezne obveznike i subjekte u Europskoj uniji. Također, oporezivanje motornih vozila nije harmonizirano na razini Europske unije i države članice mogu samostalno urediti nacionalno zakonodavstvo u tom području, pri čemu su ograničene temeljnim načelima Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Europski sud pravde je u mnogim postupcima utvrđivao usuglašenost nacionalnih zakonodavstava država članica u području oporezivanja motornih vozila s člancima 45., 49., 56., 63. i 110. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te je zapravo sudska praksa Europskog suda pravde u tom području najvažniji izvor prava pri izradi nacionalnih propisa. Na područje oporezivanja motornih vozila odnose se Direktiva Vijeća 83/182/EEZ od 28. ožujka 1983. godine o oslobođenju od poreza unutar Zajednice za određena prijevozna sredstva koja se privremeno uvoze iz jedne države članice u drugu (SL L 105, 23.4.1983.) i Direktiva Vijeća 83/183/EEZ od 28. ožujka 1983. godine o oslobođenju od poreza za trajni uvoz individualnog osobnog vlasništva iz države članice (SL L 105, 23.4.1983.), čiji je opseg, međutim, tek jedan manji dio sustava oporezivanja motornih vozila.³

Obveznik plaćanja trošarine može biti proizvođač, uvoznik, ovlaštenu držatelj trošarinskog skladišta, primatelj trošarinskih proizvoda već puštenih u drugoj državi članici ili prodavatelj iz druge države članice, odnosno njegov porezni zastupnik kod prodaje na daljinu. To može biti pravna ili fizička osoba. Ovlaštenu držatelj trošarinskog skladišta je pravna ili fizička osoba koja je dobila trošarinsko odobrenje od nadležnog tijela države članice da u okviru obavljanja svoje registrirane djelatnosti u trošarinskom skladištu može primati, proizvoditi, prerađivati (obrađivati),

---

³ www.carina.gov.hr

skladištiti, izvoditi druge radnje s trošarinskim proizvodima i otpremati trošarinske proizvode u sustavu odgode plaćanja trošarine.⁴

---

3. TROŠARINE U ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE

3.1. Općenito o trošarinskom sustavu EU i harmonizaciji trošarina

Iako se u zemljama EU trošarinama oporezuje različit broj proizvoda, zajednički je za sve zemlje utvrđeno oporezivanje alkoholnih proizvoda i piva, duhanskih prerađevina i naftnih derivata. Harmonizacijom se pokušavaju ujednačiti porezne strukture dok su najveće neusklađenosti još uvijek zamjetne unutar poreznih stopa. Općim sporazumom o posjedovanju, kretanju i nadgledanju proizvoda koji se oporezuju trošarinama (92/12/EEC, 92/108/EEC, 94/74 /EC, 96/99/EC) u EU se uređuje oporezivanje alkoholnih pića, duhanskih proizvoda i naftnih derivata. Članice mogu zadržati već postojeće ili uvesti nove trošarine na neke druge proizvode, ali uz uvjet da promet tih proizvoda pri prelasku granice ne zahtijeva posebne carinske formalnosti i da je tim dobrima omogućeno slobodno kretanje (i neoporezivanje trošarinama) u prekograničnom prometu među članicama. Takvo slobodno kretanje uvjetovano je postojanjem carinskih skladišta i odgovarajućih carinskih/poreznih dokumenata koji moraju pratiti te proizvode u prekograničnom prometu.

Osnovno načelo jest oporezivanje tih proizvoda u zemlji potrošnje po stopama koje se primjenjuju u toj zemlji. Sporazumom su određene minimalne stope iako postoje znatne razlike u stopama među zemljama članicama, što stvara dosta teškoća u pograničnom prometu (prekogranična kupovina, krijumčarenje). Uz potrebu usklađivanja razlika u stopama, u određenoj je mjeri nužno uskladiti i druga bitna pitanja porezne strukture. Iako je donesen i usvojen niz dokumenata o harmonizaciji (radi provođenja zajedničke politike osnovan je i poseban Odbor za trošarine) na tom će području u budućnosti, posebice zbog primanja novih članica, trebati uložiti znatne napore da se velike razlike u poreznim strukturama među zemljama svedu na što manju mjeru.

3.2. Trošarine na duhanske prerađevine

---

⁴ Zakon o trošarinama NN br.22/13, 32/13-ispr., 81/13,100/15, 120/15-isp

Sporazum o zajedničkom oporezivanja duhanskih prerađevina koji se primjenjuje od 1993. godine određuje zajedničku poreznu strukturu u zemljama članicama, minimalne stope i usklađivanje postupaka držanja i kretanja oporezivih proizvoda. Predmet oporezivanja su cigarete, ostali duhanski proizvodi, cigare i cigarilosi, duhan za pušenje, rezani duhan za ručno slaganje cigareta i ostali duhan za pušenje.

- Trošarina na cigarete (Smjernice 92/79/EEC, 99/81/CE) obračunava se posebnom metodom (per unit, po jedinici proizvoda, odnosno na 1000 komada) i proporcionalnom metodom (ad valorem, s obzirom na maksimalnu maloprodajnu cijenu). Uzimajući u obzir oba načina obračuna, propisana je minimalna stopa od 57% maloprodajne cijene (koja uključuje i ostale poreze, npr. porez na promet ili PDV) za najpopularniju kategoriju cigareta, kasnije nazvana "pravilo 57%". Stopa se, radi izbjegavanja utjecaja inflacije pri obračunu ad valorem, za svaku godinu utvrđuje 1. siječnja na temelju statističkih podataka o rastu maloprodajnih cijena.
- Trošarine na ostale duhanske proizvode (Smjernice 92/80/EEC, 99/81/CE) obračunavaju se ili u postotku maloprodajne cijene ili po komadu, odnosno kilogramu.
- Članice mogu izabrati samo proporcionalnu ili posebnu metodu obračuna, ali i kombinaciju tih dviju metoda.
- Kako su određene minimalne stope, pojedine zemlje mogu uvoditi i veće trošarine od minimalnih te među njima postoje znatne razlike u poreznom opterećenju, ali i cijeni tih proizvoda. Te razlike uzrokuju prekograničnu kupovinu (legalnu i ilegalnu), ali utječu i na poslovanje duhanske industrije. Trošarine na duhanske proizvode u Hrvatskoj usklađene su s EU prema vrstama proizvoda koji se oporezuju. Međutim, iznos trošarine na cigarete izražen postotkom maloprodajne cijene za standardnu 98 skupinu cigareta iznosi 49,1% i niži je od propisane minimalne trošarine prema "pravilu 57%" iako i unutar zemalja članica postoje zemlje (Austrija 56,2% i Švedska 49,9%) koje imaju niže stope od utvrđene minimalne stope. Trošarina na duhan znatno je niža (5,2 EUR/kg) od propisane u EU (25 EUR/kg), dok je na cigare i cigarilose viša iako je taj podatak teže uspoređivati jer većina zemalja obračunava trošarinu u postotku maloprodajne cijene. Postupak oporezivanja usklađen je s postupkom u EU.

Proizvodi se do isporuke nalaze u carinskim skladištima i nakon plaćanja trošarine označavaju se kontrolnim markicama te odlaze na tržište. Na proizvode koji se izvoze (uz postojanje formalne procedure o izvozu) ne obračunava se trošarina jer će se ona obračunati i naplatiti u zemlji uvoznici. Problem ilegalne prodaje, krijumčarenja duhanskih proizvoda, a i porezne utaje koji muči zemlje EU postoji i u Hrvatskoj, čime se gubi veliki dio proračunskih prihoda.

3.3. Trošarine na alkohol i alkoholna pića

Trošarinama na alkoholna pića oporezuju se piva, vina i ostala alkoholna pića (Smjernice 92/83/EEC, 92/84/EE), a minimalne stope koje se preispituju i prema potrebi usklađuju svake dvije godine utvrđene su u rasponu od 0 do 1000 EUR po hektolitru. Trošarina na alkohol u Hrvatskoj obračunava se po litri apsolutnog alkohola u etilnom alkoholu, destilatima i alkoholnim pićima pri temperaturi 20 °C i iznosi 816 EUR/hl i uklapa se u europski prosjek. Vino se oporezuje nultom stopom, kao i u većini zemalja koje su važniji proizvođači vina. Vlasnici ili korisnici poljoprivrednog zemljišta te vlasnici sastojaka za proizvodnju alkohola ili alkoholnih pića koji proizvode pića za vlastite potrebe u količini do 20 litara apsolutnog alkohola godišnje po poljoprivrednom domaćinstvu ili kućanstvu također nisu obveznici poreza. Trošarina na pivo u EU određena je propisima o oporezivanju alkoholnih pića. Uvedene su standardna i snižena stopa. S obzirom na razlike u koncentraciji alkohola i koncentraciji ekstrakta u sladovini piva unutar pojedinih zemalja postoji velik broj stopa, a razlike među samim zemljama još su veće. Na visinu stopa utječe i pivarska industrija te su stope u zemljama znatnije pivarske proizvodnje (Irska, Njemačka, Belgija) mnogo niže. Trošarina na pivo u Hrvatskoj viša je nego u većini zemalja EU. Bezalkoholno pivo oporezuje se u samo četiri zemlje EU, a u Hrvatskoj je stopa dva i pol puta veća od najviše stope koja je uvedena u Portugalu. Pivari koji u Hrvatskoj proizvode pivo za vlastite potrebe, do 15 hektolitara godišnje, ne plaćaju porez. U EU se primjenjuje snižena stopa za male proizvođače s godišnjom proizvodnjom do 200 000 hektolitara.⁵

3.4. Trošarina na naftne derivate

Na energente i električnu energiju primjenjuju se trošarine ako se koriste kao:

-motorno gorivo

---

⁵ https://bib.irb.hr/datoteka/165096.Pages_from_EU.pdf

-gorivo za ogrjev

Ako se energenti koriste kao sirovine za potrebe kemijske redukcije ili u elektrolitičkim i metalurškim postupcima, nisu obuhvaćeni tim pravilima.

U tim slučajevima svaka zemlja EU-a može odlučiti želi li oporezivati njihovu upotrebu.

Glavni proizvodi koje države EU-a mogu oporezivati jesu:

- mineralna ulja
- kruta goriva ugljen, koks, lignit
- prirodni plin
- električna energija
- alkoholi, ako su namijenjeni za uporabu kao gorivo za ogrjev ili motorno gorivo
- životinjska ili biljna ulja, ako su namijenjena za uporabu kao gorivo za ogrjev ili motorno gorivo

Zemlje EU-a mogu odabrati stopu višu od minimalnog praga na razini EU-a, smanjiti iznos trošarina koji je potrebno platiti ili uvesti izuzeća od plaćanja trošarina.

Više stope

Zemlje EU-a mogu odabrati višu poreznu stopu za sljedeće uporabe:

- -javni prijevoz
- -sanitetska vozila
- -komercijalnu upotrebu plinskog ulja (teška teretna vozila)
- -razlikovanje ovisno o kvaliteti i količini energenta (npr. sadržaj sumpora u gorivu)

Snižene stope

Zemlje EU-a mogu odobriti porezne olakšice ili oslobođenje od plaćanja poreza za sljedeće uporabe:

- „zelenu" električnu energiju

- električnu energiju iz visokoučinkovite kombinirane proizvodnje toplinske i električne energije
- energente za kombiniranu proizvodnju toplinske i električne energije
- plovidbu unutarnjim plovnim putovima
- električnu energiju, prirodni plin, ugljen i kruta goriva koja se troše u kućanstvima
- energetski intenzivno poslovanje (moraju se poštovati određena pravila)
- biogoriva (moraju se poštovati određena pravila)

Oslobođenja od plaćanja poreza

Oslobođenja od plaćanja poreza moraju se odobriti za:

- energente i električnu energiju koji se upotrebljavaju za proizvodnju električne energije (ti se proizvodi mogu oporezivati iz ekoloških razloga)
- energente koji se upotrebljavaju kao gorivo u zračnom prometu, osim ako se upotrebljavaju za privatne rekreativne letove
- energente koji se upotrebljavaju kao gorivo u plovidbi vodama EU-a, osim ako se upotrebljavaju za privatne rekreativne namjene.⁶

3.5. Oporezivanje trošarinama u Hrvatskoj prema zahtjevima EU

Usklađeno sa zahtjevima EU:

- oporezuju se proizvodi koji su zajednički određeni za zemlje EU (duhanski proizvodi, alkoholna pića i pivo, naftni derivati);
- nadzor i naplatu provodi carinska služba;
- postoje registrirana i kontrolirana skladišta iz koji se proizvodi isporučuju na tržište;
- proizvodi koji se izvoze ne oporezuju se nego se to provodi u zemlji uvoza;
- za pojedine poreze uzimaju se u obzir ekološki, zdravstveni i gospodarski zahtjevi.

---

⁶ https://europa.eu/youreurope/business/taxation/excise-duties-eu/product-exciseduties/index_hr.htm#energy

Odstupanje od zahtjeva EU:

- kao i u većini zemalja koje su u postupku za primanje u članstvo, stope su niže (osim na pivo) nego u EU;
- nije u potpunosti usklađena kategorizacija proizvoda (alkohol i naftni derivati).

---

4. TROŠARINE I POSEBNI POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ

4.1. Opće karakteristike trošarina i posebnih poreza u RH

U Hrvatskoj je od 1994. uvedeno devet trošarina (na kavu, naftne derivate, alkohol i alkoholna pića, duhanske prerađevine, pivo, bezalkoholna pića, osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, luksuzne proizvode, premije osiguranja od automobilske odgovornosti). Broj trošarina u Hrvatskoj znatno je manji od broja trošarina u većini zemalja EU, gdje se u nekima od njih oporezuje i do 20 i više različitih proizvoda (Francuska, Danska) iako svugdje nije riječ o klasičnim trošarinama nego i o nekim posebnim davanjima ili naknadama.⁷⁸ Trošarine u Hrvatskoj nakon poreza na dodanu vrijednost čine drugi po veličini prihod državnog proračuna. Trošarine u Hrvatskoj plaćaju proizvođači i uvoznici te oni koji nabavljaju ili primaju te proizvode iz inozemstva, osim onih koji su prema carinskim propisima oslobođeni takvog plaćanja. Treba naglasiti kako je iznimka posebni porez na promet rabljenih automobila, koji nije trošarina nego porez na promet, a plaćaju ga kupci tih automobila. Postupak oporezivanja od 1. siječnja 2002. provodi Carinska uprava.⁹

4.2. Trošarine na duhanske prerađevine i proizvode

Trošarina na duhanske proizvode i duhanske prerađevine uvodi se u hrvatski porezni sustav 1994. godine. U desetogodišnjem razdoblju primjene Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode

---

⁷ OECD, Revenue statistics 1965-2001.

⁸ Kuliš D., (2005): Plaćamo li europske trošarine?, Zagreb, Institut za javne financije, str. 12.

najučestalije se promjene odnose na povećanje stopa. Nadležnost oporezivanja od 2002. godine prelazi s Porezne uprave na Carinsku upravu. Oporezuju se cigarete te ostali duhanski proizvodi (cigare, cigarilosi, duhan za lulu, duhan za pušenje, šmrkanje, žvakanje i drugi duhanski proizvodi). Porezni su obveznici proizvođači i uvoznici duhanskih proizvoda. Visina poreza na cigarete popularne i standardne skupine udvostručila se od uvođenja do 2004. godine, dok je porez na cigare porastao 83% te na duhan 36%. Najmanji porast trošarine u istom razdoblju zabilježen je za cigarilose i iznosio je 10%.⁹ U tabličnom prikazu detaljno je opisan obračun trošarine na duhanske preradevine i duhanske proizvode.

Tablica 1. Obračun trošarine na duhanske preradevine i duhanske proizvode

Predmet oporezivanja	Visina trošarine	Provedbeni propis
Cigarete	specifična trošarina 370,00 kn za 1000 komada cigareta i proporcionalna trošarina 34% od MPC minimalna trošarina iznosi 824,00 kn/1000 komada	Uredba o visini trošarine na duhanske preradevine i duhanske proizvode, NN 33/2020
Cigare	800,00 kn za 1000 komada	Uredba o visini trošarine na duhanske preradevine i duhanske proizvode, NN 33/2020
Cigarilosi	800,00 kn za 1000 komada	Uredba o visini trošarine na duhanske preradevine i duhanske proizvode, NN 33/2020
Sitno rezani duhan za savijanje cigareta	800,00 kn za 1 kg	Uredba o visini trošarine na duhanske preradevine i duhanske proizvode, NN 33/2020
Ostali duhan za pušenje	800,00 kn za 1 kg	Uredba o visini trošarine na duhanske preradevine i duhanske proizvode, NN 33/2020

⁹ Kuliš D., (2005): Plaćamo li europske trošarine?, Zagreb, Institut za javne financije, str. 25.

E-tekućine	0,00 kn za 1 ml	Uredba o visini trošarine na duhanske prerađevine i duhanske proizvode, NN 33/2020
Grijani duhanski proizvod	800,00 kn za 1 kg	Uredba o visini trošarine na duhanske prerađevine i duhanske proizvode, NN 33/2020
Novi duhanski proizvod	800,00 kn za 1 kg	Uredba o visini trošarine na duhanske prerađevine i duhanske proizvode, NN 33/2020

Izvor: www.carina.gov.hr

4.3. Trošarine na alkohol i alkoholna pića

Predmet oporezivanja je promet alkohola i alkoholnih pića. Alkoholom se smatra etilni alkohol dobiven vrenjem određenih poljoprivrednih sirovina i etilni alkohol koji se dobiva od drugih sirovina. Alkoholnim pićima smatraju se pića koja sadržavaju više od 2% alkohola i koja su pakirana u bocama ili drugoj ambalaži te imaju naziv alkoholna pića, a nisu vina i piva (koje se oporezuje prema posebnom zakonu). Porezni su obveznici pravne i fizičke osobe koje proizvode ili uvoze alkohol ili alkoholna pića. Vlasnici ili korisnici poljoprivrednog zemljišta ili tvari za proizvodnju alkoholnih pića mogu proizvesti alkohol ili alkoholna pića za vlastite potrebe i ne plaćaju trošarinu do proizvedenih 20 litara apsolutnog alkohola u godini po domaćinstvu (do 1. siječnja 2002. godine 40 litara). Na sve količine iznad propisanih, bez obzira je li riječ o vlastitoj potrošnji ili o prodaji, plaćaju trošarinu. Porezna osnovica je litra apsolutnog alkohola (1 a/a) sadržanoga u etilnom alkoholu, destilatima i alkoholnim pićima, a izražava se volumnim postotcima mjerenim pri temperaturi od 20 C. Kao i u europskom zakonodavstvu, postoje porezna oslobođenja od plaćanja poreza kao što je oslobođenje pri izvozu, pri prometu između vlastitih skladišta poreznog obveznika, ali i za alkohol koji se upotrebljava u farmaceutskoj, kozmetičkoj, prehrambenoj i sličnim proizvodnjama.¹⁰

Tablica 2. Trošarine na alkohol i alkoholna pića

Predmet oporezivanja	Visina trošarine	Provedbeni propis
----------------------	------------------	-------------------

¹⁰ Kuliš D., (2005): Plaćamo li europske trošarine?, Zagreb, Institut za javne financije, str. 35.-37.

Mirna vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda	Uredba o visini trošarine na alkohol i alkoholna pića, NN 33/20
Pjenušava vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda	Uredba o visini trošarine na alkohol i alkoholna pića, NN 33/20
Ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda	Uredba o visini trošarine na alkohol i alkoholna pića, NN 33/20
Međuproizvodi	- 800,00 kn/hl gotovog proizvoda ($\geq 15\%$ vol.) - 500,00 kn/hl gotovog proizvoda ($< 15\%$ vol.)	Uredba o visini trošarine na alkohol i alkoholna pića, NN 33/20
Etilni alkohol	- 6.000,00 kn/hl čistog alkohola - 3.000,00 kn/hl čistog alkohola (male destilerije)	Uredba o visini trošarine na alkohol i alkoholna pića, NN 33/20
Pivo	40,00 kn za 1% vol. udjela stvarnog alkohola u hl gotovog proizvoda	Uredba o visini trošarine na alkohol i alkoholna pića, NN 33/20

Izvor: www.carina.gov.hr

Trošarinska osnovica (Tabl.2):

- na pivo je 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanoga u jednom hektolitr u gotovog proizvoda
- osnovica na vino, ostala pića dobivena vrenjem, osim piva i vina te međuproizvode je jedan hektolitar gotovog proizvoda
- na etilni alkohol je jedan hektolitar čistog alkohola izraženoga u volumnim postocima mjerenim pri temperaturi od 20°C

4.3.1. Trošarine na pivo- poseban zakon

Predmet oporezivanja je proizvodnja i uvoz piva u Hrvatskoj. Pivom se smatra pjenušavo osvježavajuće piće dobiveno od vode, ječmenog slada, kvasca, neslađenih žitarica i hmelja, bez obzira na koncentraciju ekstrakta u sladovini ili koncentraciju alkohola u pivu. Porezni obveznici su pravne i fizičke osobe (pivovare, pivari i dr.) koje proizvode ili daju proizvoditi pivo za svoj račun te osobe koje na carinsko područje Republike Hrvatske uvoze, unose ili primaju pivo, osim osoba i količina koje su, prema carinskim propisima, oslobođene od plaćanja carine. Porezna osnovica je hektolitar proizvedenog ili uvezenog piva.

Visina poreza iznosi:

- 200,00 kuna po hektolitr proizvedenog domaćeg piva, odnosno uvezenog piva,
- 60,00 kuna po hektolitr proizvedenog domaćeg i uvezenog bezalkoholnog piva (ispod 0,5% alkohola).

Zakon propisuje i određenja porezna oslobođenja. Od plaćanja posebnog poreza na pivo oslobađa se (članak 15. Zakona o posebnom porezu na pivo, NN 136/02):

- pivo koje izvozi proizvođač uz dokaz o izvozu i dokaz da je plaćanje iz inozemstva obavljeno u skladu s deviznim i vanjskotrgovinskim propisima (ne odnosi se na izvoz piva putem slobodnih carinskih prodavaonica, specijaliziranih skladišta i slobodnih zona),
- pivo koje se isporučuje iz pivovare u njezine distribucijske centre ili punionice dislocirane od mjesta proizvodnje,
- pivo koje se isporučuje u vlastita veleprodajna skladišta poreznog obveznika,
- pivo koje se isporučuje iz jednoga veleprodajnog skladišta u drugo veleprodajno skladište istoga poreznog obveznika,
- pivo koje se koristi zbog potrebnih tehničkih proba ili u svrhu kontrole kvalitete,
- pivo koje se isporučuje slobodnim zonama i slobodnim carinskim prodavaonicama,
- pivo koje isporučuju slobodne carinske prodavaonice,

-do 0,5% dokumentiranog skladišnog i transportnog kala, rastepa i loma što nastaje u skladištu i prijevozu piva do distribucijskog centra proizvođača.¹¹

4.4. Trošarine na naftne derivate

Zakonom o naftnim derivatima uređuje se oporezivanje naftnih derivata koji se proizvode i prodaju u Republici Hrvatskoj, izvoze iz Republike Hrvatske te uvoze u carinsko područje Republike Hrvatske. Posebni porez na naftne derivate prihod je državnog proračuna. Pod naftnim derivatima podrazumijevaju se :

-motorni benzini (MB-98, MB-86, BMB-95 i BMB-91), kao i ostale vrste olovnih i bezolovnih benzina neovisno o oktanskoj vrijednosti i komercijalnom nazivu,

---

-dizelska goriva (D-1, D-2 i D-3).

-ulje za loženje ekstra lako i lako specijalno (EL i LS).

-sve vrste mazuta,

-ukapljeni naftni plin.

-mlazno gorivo i zrakoplovni benzin, -sve

vrste petroleja.

Porezni obveznik je proizvođač i uvoznik naftnih derivata i nadležno tijelo državne uprave za robne zalihe. Poreznu osnovicu čine naftni derivati po litri (pri temperaturi od +15°C) ili kilogramu neto težine.

Tablica 3. Iznosi trošarina prema vrstama naftnih derivata

Naftni derivati po litri	Iznos poreza
--------------------------	--------------

---

¹¹ Zakon o posebnom porezu na pivo, Narodne novine 136/02.

-Motorni benzini (MB–98 i MB–86), kao i ostale vrste olovnih benzina neovisno o oktanskoj vrijednosti i komercijalnom nazivu	2,40 kn
-Motorni benzini (BMB–98, BMB–95 i BMB–91),kao i ostale vrste bezolovnih benzina neovisno o oktanskoj vrijednosti i komercijalnom nazivu	1,90 kn
-Dizelska goriva (D–1, D–2 i D–3) kao i ostale vrste dizelskih goriva neovisno o komercijalnom nazivu	1,00 kn
-Eurodizel–dizelsko gorivo obojeno plavom bojom	0,00 kn
-Ulje za loženje ekstra lako i lako specijalno (EL i LS)	0,30 kn
Naftni derivati po kilogramu neto težine	Iznos poreza
-Sve vrste ulja za loženje lakoga, srednjeg i teškog	0,00 kn
-Mlazno gorivo i zrakoplovni benzin	0,00 kn
-Ukapljeni naftni plin	0,10 kn
-Sve vrste petroleja	1,40 kn

Izvor: Šimović, H. Porezni sustav Republike Hrvatske, Porez na dodanu vrijednost i trošarine-
https://bib.irb.hr/datoteka/291926.H.Simovic_Skripta_PDV_i_trosarine.pdf

Zakon propisuje i određene olakšice i oslobođenja tako da se posebni porez na naftne derivate ne plaća: pri izvozu naftnih derivata u inozemstvo, pri isporukama uvezenih naftnih derivata u

skladišta, naftnog plina što ga obavi proizvođač naftnih derivata u rafineriji za potrebe proizvodnje derivata itd.¹²

4.5. Posebni porezi na automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove

Ovim porezom uređuje se plaćanje posebnog poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove koji se uvoze ili proizvode i prodaju u Republici Hrvatskoj. Zakonski se uređuje i plaćanje posebnog poreza na promet upotrebljavanih osobnih automobila, ostalih motornih vozila, plovila i zrakoplova koje kupuju ili stječu pravne ili fizičke osobe. Trošarine ovoga oblika također su prihod Državnog proračuna. Predmet oporezivanja su određeni osobni automobili, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplovi koji se uvoze ili proizvode i prodaju u Republici Hrvatskoj. Porezni obveznik posebnog poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove je uvoznik (krajnji korisnik za čiji se račun obavlja uvoz

---

¹² Zakon o posebnom porezu na naftne derivate, Narodne novine 136/02, 123/03.

proizvoda) ili proizvođač motornih vozila, plovila i zrakoplova. Porezna obveza posebnog poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila i zrakoplove pri uvozu nastaje s danom nastanka carinskoga duga, a kod proizvođača u trenutku isporuke. Porezna osnovica je prodajna cijena osobnog automobila i motocikla bez poreza na dodanu vrijednost pri prodaji u tuzemstvu, carinska osnovica uvećana za svotu carine pri uvozu, za plovilo ovisno o dužini mjereno u metrima te za zrakoplov ovisno o broju sjedala.¹³

U Tablici 4. prikazana je visina posebnih poreza na osobne automobile i motocikle, zatim je u Tablici 5. prikazana visina posebnih poreza na plovila, te u Tablici 6. visina posebnog poreza na zrakoplove.

Tablica 4. Posebni porez za osobne automobile i motocikle

Osnovica u kunama (prodajna cijena bez PDV-a ili carinska osnovica povećana za iznos carine)		Posebni porez (u kn)
više od	do	

---

¹³ Zakon o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, Narodne novine 136/02, 44/03, 95/04.

0	50.000	13%
50.000	100.000	6.500 + 18% na iznos preko 50.000
100.000	150.000	15.500+23% na iznos preko 100.000
150.000	200.000	27.000 + 28% na iznos preko 150.000
200.000	250.000	41.000 + 33% na iznos preko 200.000
250.000	300.000	57.500 + 38% na iznos preko 250.000
300.000	350.000	76.500 + 43% na iznos preko 300.000
350.000		98.000 + 48% na iznos preko 350.000

Tablica 5. Posebni porez na plovila

Dužina u metrima		Posebni porez za plovila s kabinom (u kn)	Posebni porez za plovila s kabinom i polukabinom(u kn)
preko	do		
8	12	6.000	15.000
12	15	18.000	60.000
15		48.000	150.000

Tablica 6. Posebni porez na zrakoplove

Broj sjedala		Posebni porez (u kn)
od	do	
1	4	7.000
5	12	70.000
13	50	140.000
Preko 50		300.000

Izvor: Izvor: Šimović, H. Porezni sustav Republike Hrvatske, Porez na dodanu vrijednost i trošarine-

https://bib.irb.hr/datoteka/291926.H.Simovic_Skripta_PDV_i_trosarine.pdf

Zakon propisuje i određene olakšice i oslobođenja. Posebne poreze ne plaćaju diplomatska i konzularna predstavništva na osnovi uzajamnosti, daroprimalci i nasljednici iz prvog nasljednog reda, izvoznici. Poseban porez ne plaća se i na plovila što se uvoze ili isporučuju za obavljanje registrirane djelatnosti, s time da porezno oslobođenje utvrđuje carinarnica odobrenjem. Na kraju, postoje i porezne olakšice prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji.¹⁴

4.6. Poseban porez na kavu i bezalkoholna pića

4.6.1 Trošarina na kavu

Predmet oporezivanja je proizvodnja i uvoz kave u Hrvatsku. Porezni obveznik je pravna ili fizička osoba koja u carinsko područje Republike Hrvatske uvozi, unosi ili prima kavu. Porezna osnovica je kilogram neto težine kave, odnosno prerađevina kave. Iznimno, posebni porez na kavu, za gotove napitke što sadrže kavu, ekstrakt, esenciju ili koncentrat kave (uključujući i one bez kofeina) u vodi, mlijeku ili sličnom, sa ili bez drugih dodataka, plaća se prema postotku udjela kave u jednom kilogramu neto težine proizvoda¹⁶ (Tablica 7. i 8.)

Tablica 7. Iznos poreza u kunama po kilogramu kave

Predmet oporezivanja	Iznos u kn/kg kave
Pržena kava	6,00
Ekstrakti, esencije i koncentrati od kave	20,00

Tablica 8. Iznos poreza u kunama po kilogramu kave sadržane u gotovom proizvodu

Predmet oporezivanja	Iznos u kn/kg kave sadržane u gotovom proizvodu
-----------------------------	--

¹⁴ Zakon o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, Narodne novine 136/02, 44/03, 95/04. ¹⁶ www.carina.gov.hr

Pripravci na osnovi kave	6,00
Pripravci na osnovi ekstrakta, esencija i koncentrata od kave	20,00
Nadomjesci kave što sadrže kavu	6,00

Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_03_33_717.html

4.6.2 Trošarina na bezalkoholna pića

Predmet oporezivanja je proizvodnja i uvoz bezalkoholna pića u Hrvatskoj. Porezni obveznici su pravne i fizičke osobe koje proizvode ili daju proizvoditi bezalkoholna pića za svoj račun te osobe koje u carinsko područje Republike Hrvatske uvoze, unose ili primaju bezalkoholna pića osim osoba i količina koje su, prema posebnim propisima, oslobođene od plaćanja carine. Porezna osnovica je hektolitar proizvedenog ili uvezenog bezalkoholnog pića, a plaća se u iznosu poreza od 40,00 kn po hektolitr¹⁵.

4.7. Posebni porez na luksuzne proizvode

Poseban porez na luksuzne proizvode plaćao se i obračunavao na sve luksuzne proizvode koji su se proizvodili i prodavali ili uvozili u Republiku Hrvatsku. Kao predmet oporezivanja bili su obuhvaćeni:

- nakit i srodni proizvodi

---

¹⁵ www.carina.gov.hr

- satovi
- odjeća i obuća od krzna i kože reptila
- pirotehnički proizvodi za vatromete
- oružje te
- ostali (bjelokost (slonovača), kornjačevina, koralji, sedef, obrađeni te proizvodi od tih materijala; upaljači za cigarete (mehanički ili električni), džepni, stolni i ostali od plemenitih kovina)

Obveznici posebnog poreza na luksuzne proizvode bile su sve pravne i fizičke osobe koje su uvezile ili proizvodele luksuzne proizvode u Republici Hrvatskoj.

Zakonom o posebnom porezu na luksuzne proizvode bila je propisana prodajna vrijednost proizvoda kao porezna osnovica (prodajna cijena bez obračunatog PDV-a), dok je kod uvoza carinska osnovica bila 30%.¹⁶

Porezna oslobođenja odnosila su se na luksuzne proizvode koji se:¹⁷

---

¹⁶ Zakon o posebnom porezu na luksuzne proizvode (Visina poreza, Članak 6.),

<http://propisi.poreznauprava.hr/view.asp?location=PROPIS&jid=1&file=luksuz3.xml&idAktualni=580>

¹⁷ B. Jelčić, O. Lončarić-Horvat, J. Šimović, H. Arbutina, N. Mijatović-Hrvatski fiskalni sustav, Narodne novine d.d., Zagreb, 2004.

- izvoze uz dokaz o izvozu, izvoznom carinjenu, napuštanju carinskog područja Republike Hrvatske i naplati u skladu s propisima o vanjskotrgovinskom i deviznom poslovanju
- prodaju tijelima državne vlasti, tijelima državne i lokalne uprave i samouprave, diplomatskim i konzularnim predstavništvima i stranim međunarodnim organizacijama na osnovi uzajamnosti
- privremeno uvoze

Posebni porezi na luksuzne proizvode prema fiskalnim pokazateljima ostvarivali su zanemarivu ulogu u ukupnim prihodima državnog proračuna Republike Hrvatske te su se pokazali kao potpuno neopravdan, neelastičan i neučinkovit porezni oblik.

Kao takav ukinut je 01. siječnja 2013. godine kako bi se gospodarski subjekti koji posluju u sektorima obuhvaćenim ovim porezom prilagodili na vrijeme poslovanju sukladno uvjetima Europske Unije.

4.8. Prihodi od trošarina i posebnih poreza u RH

Tablica 9. Ukupni prihodi od trošarina u razdoblju 2013.-2019.

Godina	Ukupno uplaćene obveze na trošarine i posebne poreze (u kn)
2013.	11.655.528.381
2014.	12.846.449.000
2015.	13.921.776.859
2016.	14.752.562.925
2017.	15.143.044.429,95
2018.	15.872.129.173
2019.	16.264.125.480

Izvor: Carinska uprava

Tablica 10. Kretanje prihoda od trošarina u razdoblju 2013. – 2017.

Trošarina (000 HRK)	2013.	2014.	2015.	2016.	2017. (siječanjrujan)
Poseban porez na automobile	550.826	781.614	813.670	998.858	918.592
Poseban porez na naftne derivate/ trošarina na energente i električnu energiju	6.496.009	7.122.179	7.781.809	8.155.334	6.337.431
Trošarina na alkohol i alkoholna pića	172.331	233.094	254.792	257.600	198.966
Trošarina na pivo	606.557	597.903	639.328	620.046	513.052
Poseban porez na bezalkoholna pića	114.747	117.635	123.126	122.635	106.481
Trošarina na duhanske proizvode	3.616.934	3.875.598	4.187.275	4.475.286	3.322.932

Poseban porez na kavu	122.012	118.245	123.186	122.530	90.077
-----------------------	---------	---------	---------	---------	--------

Izvor: Ministarstvo financija

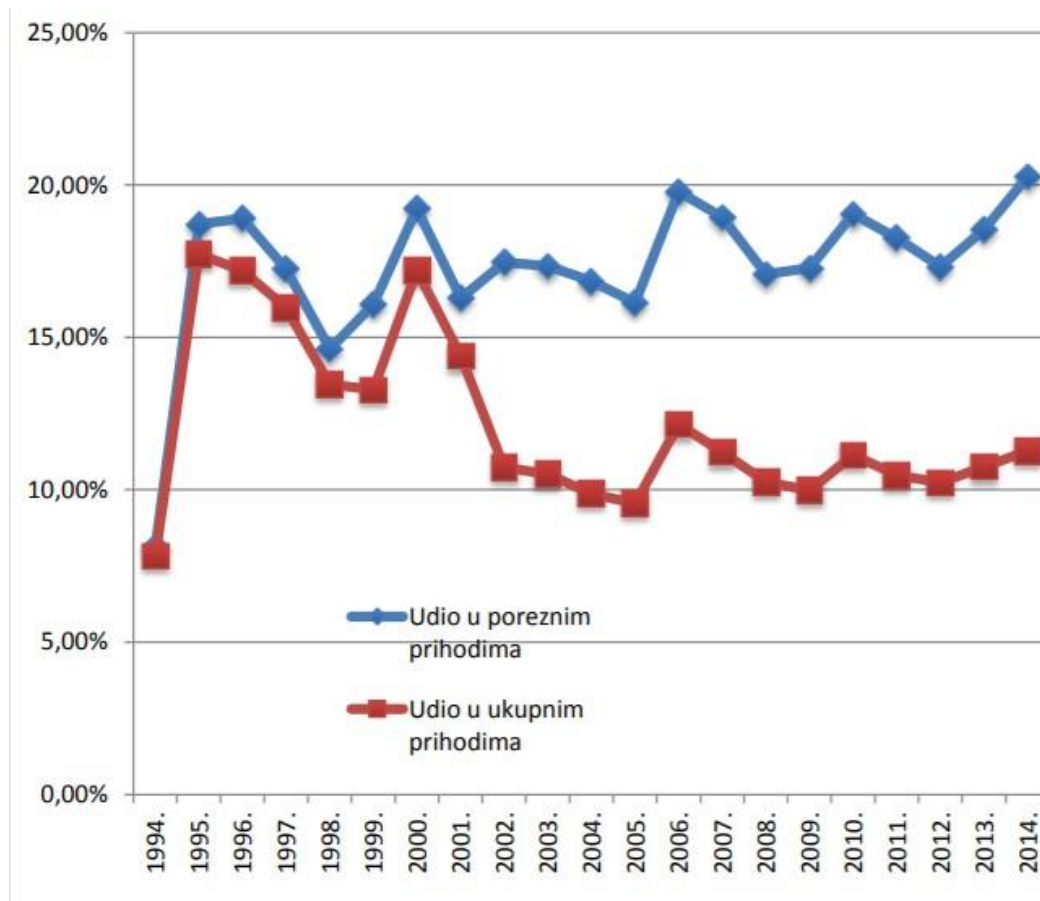
Prihodi od trošarina za 2014. godinu su prikupljeni u iznosu od 12,8 milijardi kuna i bilježe porast od 10% na međugodišnjoj razini. Većina trošarinskih prihoda bilježi povećanje u odnosu na prethodnu godinu, a smanjeni su jedino prihodi od trošarina na pivo te posebnog poreza na kavu. Najznačajniji prihodi od trošarina sa udjelom od 55,4% su prihodi od trošarina na energente i električnu energiju. Ostvareni su u iznosu od 7,1 milijardu kuna i bilježe porast od 9,6% što je rezultat cjelogodišnje primjene zakonskih izmjena iz 2013.godine vezano uz proceduru prekomjernog deficita. Prihodi od trošarina na duhanske proizvode prikupljeni su u iznosu od 3,8 milijardi kuna i bilježe rast od 7,2% što je rezultat povećanja trošarine na duhanske proizvode. Prihodi od posebnog poreza na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove bilježe dosta veći porast. Razlog porasta je povećanje uvoza rabljenih vozila u RH iz drugih zemalja članica EU, ali i uvođenja novog modela oporezivanja osobnih automobila.

Porast prihoda od trošarina u 2015. godini veći je za 8,4% u odnosu na prethodnu godinu. Prikupljeni su u iznosu od 13,9 milijardi kuna. Svi trošarinski prihodi povećani su u odnosu na prethodnu godinu. Najznačajniji sa udjelom od 55,9% su prihodi od trošarina na energente i električnu energiju i prikupljeni su u iznosu od 7,8 milijardi kuna.

Prihodi od trošarina za 2016. godinu bilježe međugodišnji rast od 6%. Većina trošarinskih prihoda je povećana. Najznačajniji su prihodi od trošarina na energente i električnu energiju sa udjelom od 55,3% koji su ostvareni u iznosu od 8,2 milijarde kuna i bilježe međugodišnji porast od 4,8%. Rezultat je potrošnje energenata te cjelogodišnje primjene zakonskih propisa izmijenjenih 2015.godine. Trošarine na duhanske proizvode bilježe međugodišnji porast od 6,9%, a ostvareni su u iznosu od 4,5 milijardi kuna što je rezultat cjelogodišnjeg učinka povećanja trošarina na duhan iz 2015.godine.

Većina prihoda od trošarina u 2017. godini je povećana u odnosu na prethodnu godinu, dok su prihodi od posebnog poreza na kavu te trošarine na alkohol i duhanske prerađevine smanjene u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 1. Udio trošarina u poreznim prihodima RH u razdoblju od 1994. do 2014. godine

Izvor: Ministarstvo financija Republike Hrvatske, 1994. – 2014. godine publikacije – Godišnjaci Ministarstva

Grafikon prikazuje udio trošarina u poreznim prihodima RH kroz 20 godina. Prihodi od trošarina su u 1994. godini iznosili 1.8 milijarda kn ili 8,10% poreznih prihoda, dok je njihov udio u proračunskim prihodima 7,8. U 1998. godini došlo je do smanjenja udjela bez obzira na nominalan porast trošarinskih prihoda, jer je 1998. godine uveden PDV zbog čijeg je obračuna došlo do značajnog porasta poreznih prihoda, te je proračunski saldo bio u suficitu. U 2006. godini može se

vidjeti porast njihovog udjela u poreznim prihodima i u ukupnim prihodima. Nakon 2012. godine udio u poreznim prihodima i udio u ukupnim prihodima konstantno rastu, te u 2014. godini prihodi od trošarina čine udio od 20,2% u poreznim prihodima. Pozitivan rast je uslijedio i narednih godina.

Iz navedenih prikaza moguće je uočiti trend rasta prihoda od trošarina u Hrvatskoj.

Taj trend rasta pokazatelj je sve uspješnijeg vođenja porezne politike. Međutim u Republici Hrvatskoj i dalje postoji problem utaje poreza, sive ekonomije i drugih čimbenika koji narušavaju i usporavaju razvoj poreznog sustava zemlje. Provođenjem određene politike i korištenje odgovarajućih zakona mogu se smanjiti i spriječiti ilegalne radnje koje se provode nad poreznim sustavom, te tako povećati porezne prihode i poboljšati ukupnu funkcionalnost poreznog sustava.

Na razini Republike Hrvatske, trošarine svojom izdašnošću zauzimaju mjesto odmah iza PDV-a i njihov udio u BDP-u jedan je od većih u Europi. Lakoća ubiranja ovih poreza, njihova prikrivenost, mogućnost značajnog povećavanja raznim zdravstvenim, socijalnim, ekološkim i drugim razlozima javnoj vlasti donose značajne izvore prihoda za popunjavanje proračuna.

5. ZAKLJUČAK

Posebni porezi, akcize, odnosno trošarine su poseban podsustav općeg poreza na promet. Ovi porezi se danas primjenjuju u gotovo svim suvremenim zemljama te obuhvaćaju i veliki broj proizvoda. Poznati su kao jedan od najizdašnijih i najvažnijih prihoda državnog proračuna. Svaka zemlja ima različite zakone i norme što se tiče ovih poreza te se oni razlikuju od zemlje do zemlje. U Republici Hrvatskoj ih je osam, a prvi uveden bio je onaj na kavu 1993. godine.

Posebним porezima u Hrvatskoj oporezuju se bezalkoholna pića; kava; alkohol i alkoholna pića; energenti i električna energija; duhan i duhanski proizvodi; osobni automobili, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplovi; premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Poseban porez na luksuzne proizvode ukinut je od 01. siječnja 2013. godine. Svi ovi porezi obračunavaju se u apsolutnom iznosu po jedinici mjere proizvoda ili u postotku od prodajne cijene.

Razlozi uvođenja ovih poreza mogu biti fiskalni (najčešći), te nefiskalni (zdravstveni, socijalni, ekološki, ekonomski). Neke od važnijih karakteristika trošarina su jednostavnost, stabilnost te široka rasprostranjenost. Postoje također i porezna oslobođenja kod kojih se smanjuje ili u potpunosti ukida porez.

Trošarine čine značajan dio poreznih prihoda države i državnog proračuna te se njima prikuplja oko 15 % ukupnih poreznih prihoda hrvatskog državnog proračuna. Na razini Republike Hrvatske, trošarine svojom izdašnošću zauzimaju mjesto odmah iza PDV-a i njihov udio u BDP-u jedan je od većih u Europi. Uvoznici, proizvođači, distributeri i kupci proizvoda nazivaju se porezni obveznici.

Porezni sustav Republike Hrvatske ostvario bi puno veće brojke, bolju funkcionalnost te pozitivne pomake u svojim proračunskim prihodima kada bi se uspio riješiti problem ilegalnih radnji kao što su utjecaj sive ekonomije, problem utaje poreza i gubitka poreznih prihoda.

6. LITERATURA

1. Kuliš D., (2005): Plaćamo li europske trošarine, Zagreb ,Institut za javne financije, str. 5.
2. www.carina.gov.hr
3. www.mfin.hr
4. Zakon o trošarinama NN br.22/13, 32/13-ispr., 81/13,100/15, 120/15-isp
5. OECD, Revenue statistics 1965-2001.
6. Kuliš D., (2005): Plaćamo li europske trošarine, Zagreb ,Institut za javne financije
7. Zakon o posebnom porezu na pivo, Narodne novine 136/02.
8. Zakon o posebnom porezu na naftne derivate, Narodne novine 136/02, 123/03.
9. Zakon o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, Narodne novine 136/02, 44/03, 95/04.
10. https://bib.irb.hr/datoteka/165096.Pages_from_EU.pdf
11. https://europa.eu/youreurope/business/taxation/excise-duties-eu/product-exciseduties/index_hr.htm#energy

7. POPIS TABLICA

Tablica 1. Obračun trošarine na duhanske prerađevine i duhanske proizvode.....	14
Tablica 2. Trošarine na alkohol i alkoholna pića.....	16
Tablica 3. Iznosi trošarina prema vrstama naftnih derivata.....	19
Tablica 4. Posebni porez za osobne automobile i motocikle.....	22
Tablica 5. Posebni porez na plovila.....	22
Tablica 6. Posebni porez na zrakoplove.....	23
Tablica 7. Iznos poreza u kunama po kilogramu kave.....	24
Tablica 8. Iznos poreza u kunama po kilogramu kave sadržane u gotovom proizvodu.....	24
Tablica 9. Ukupni prihodi od trošarina u razdoblju 2013.-2019.....	26
Tablica 10. Kretanje prihoda od trošarina u razdoblju 2013. – 2017.....	27

SAŽETAK

Cilj ovog završnog rada je prikazati najvažnije činjenice koje su vezane uz primjenjivanje, razvoj i povijest te vrste posebnih poreza odnosno trošarina. Obuhvaćen je povijesni razvoj trošarina, njihove osnovne značajke, vrste te razlozi zbog kojih su uvedene u porezni sustav Republike Hrvatske. Također se navodi i harmonizacija ovih poreza u zemljama Europske Unije te njihova važnost.

Iz razloga što čine dosta dobar postotak poreznih prihoda iz državnog proračuna, dakle odmah nakon prihoda PDV-a smatraju se jednom od najvažnijih skupina poreza. Najveći prihodi ostvaruju trošarine na energente i električnu energiju, a nakon toga su trošarine na duhanske proizvode.

Trošarine bilježe pozitivan trend rasta, tako da se može očekivati daljnji rast trošarina kao i njihovih prihoda. Glavni problem razvoja poreznog sustava je prisutnost sive ekonomije te ilegalnih radnji koje znatno utječu na pozitivan razvoj kako trošarina tako i svih ostalih vrsta poreza. Međutim, provođenjem odgovarajuće politike i zakona moguće je smanjiti određene nelegalne aktivnosti koje narušavaju funkcionalnost poreznog sustava te ekonomije u cjelini.

Ključne riječi: trošarine, porezni sustav, harmonizacija, prihodi.

SUMMARY

The purpose of this graduate thesis is to present the most important facts related to the use, development and history of this type of special taxes or excise duties. The historical development of excise duties, their basic characteristics, types and reasons for which they were introduced into the tax system of the Republic of Croatia are included. The harmonization of these taxes in the countries of the European Union and their importance are also stated.

Due to the fact that they make up a fairly good percentage of tax revenues from the state budget, right after VAT (value added tax) revenues, they are considered one of the most important groups of taxes. The highest revenues are generated by excise duties on energy and electricity, followed by excise duties on tobacco products.

Excise duties recorded a positive growth trend, so that further growth of excise duties as well as their revenues can be expected. The main problem in the development of the tax system is the presence of the gray economy and illegal actions that significantly affect the positive development of both excise duties and all other types of taxes. However, by implementing appropriate policies and laws, it is possible to reduce certain illegal activities that disrupt the functionality of the tax system and the economy as a whole.

Keywords: excise duties, tax system, harmonization, revenues.